

પુર્ણા International School

Shree Swaminarayan Gurukul, Zundal

SUMMATIVE ASSIGNMENT -1 2020-21

Grade – 5 Subject- GUJARATI

Syllabus – CH-1,2,3,4,(purak 1,2) FROM TEXTBOOK

[READING SECTION]

1) સારા પુસ્તક જેવો કોઈ મિત્ર નથી. તે આપણને સાચું માર્ગદર્શન આપે છે. તે આપણને સારા કામો કરવાનું પ્રોત્સાહન આપે છે. સારાં પુસ્તકો આપણને સુખદુઃખમાં સમભાવથી રહેવાનું બળ આપે છે. મહાપુરુષોનાં જીવનચરિત્રો વાંચવાથી આપણને વિપત્તિમાં પણ શાંતિ અને ધીરજ જાળવી રાખવાની પ્રેરણા મળે છે. સારાં પુસ્તકોના વાચનથી આપણામાં હિંમત, બહાદુરી, દયા, પ્રેમ, ક્ષમા વગેરે ગુણોનો વિકાસ થાય છે. સારાં પુસ્તકોના વાચનથી આપણામાં સાદું - નરસું, સાચું - ખોટું પારખવાની આપણી શક્તિ ખીલે છે.

- પ્રશ્નો
- 1) સૌથી શ્રેષ્ઠ મિત્ર કોણ છે ?
 - 2) પુસ્તકો આપણને શેનું પ્રોત્સાહન આપે છે ?
 - 3) મહાપુરુષોના જીવનચરિત્રો વાંચવાથી શેની પ્રેરણા મળે છે ?
 - 4) પુસ્તકો વાંચવાથી આપણામાં કેવાં ગુણોનો વિકાસ થાય છે ?
 - 5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

2) વૃક્ષો અન્યના સુખને માટે છાંયડો આપે છે. પોતે તાપમાં તપીને અને અસહ્ય ગરમી વેઠીને બીજાને પોતાનાં ફળ આપે છે. પરોપકારી મનુષ્યો એવા જ હોય છે. જો આ નાશવંત કાયાનો ઉપયોગ પરોપકારાર્થે ન થવાનો હોય તો તેની ઉપયોગિતા શી? સુખડ જેમ વધારે ઘસાય તેમ વધારે સુવાસ આપે. શેરડી જેમ વધારે પિલાય તેમ વધારે રસ આપે. સોનું જેમ વધારે તપે તેમ વધારે ચળકાટ ધારણ કરે. ઉદાર મનુષ્યો પ્રાણાન્તે પણ પોતાના સદગુણો છોડતા નથી. જે બીજાને માટે જીવતો નથી તેનું જીવન નિરર્થક છે. જીવવા ખાતર જીવવું એ તો કાગડા - ફૂતરાનું જીવન. જેઓ સૃષ્ટિના કલ્યાણમાં પ્રાણ પાથરે છે તેઓ જીવન સાર્થક કરે છે.

- પ્રશ્નો
- 1) વૃક્ષોનું જીવન આપણને શું શીખવે છે ?
 - 2) સુખડ, શેરડી અને સોનાની શી વિશેષતા છે ?
 - 3) કોનું જીવન નિરર્થક છે ?
 - 4) કાગડા - ફૂતરાનું જીવન કોને કહેવાય?
 - 5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

[WRITING SECTION]

Q. 2 (A) નીચેના વિશે નિબંધ લખો.

- 1) પોતાનો પરીચય દસ વાક્યોમાં લખો 2) મારો પ્રિય મિત્ર

નીચેના મુદ્દા પરથી વાર્તા લખો.

અકબરનો દરબાર - એકસરખા બે ફૂલ - એક સાચું, એક બનાવટી - ફૂલને સ્પર્શ કર્યા વિના દૂરથી ઓળખવાની પરીક્ષા - બધા દરબારીઓની મૂંઝવણ - બિરબલની યુક્તિ - મધમાખીને પકડી લાવવી - ઉત્તર આપવો - બાદશાહની બિરબલને શાબાશી - બોધ.

બિરબલની યુક્તિ

અકબર એક રાજા હતો. તેના દરબારમાં ઘણા બધા લોકો હતા પણ બિરબલ હાજરજવાબી અને બુદ્ધિચાતુર્ય માટે જાણીતો હતો. અકબર ઘણી વખત પોતાના દરબારમાં નવી નવી વાતો લાવતો. જે સારું કામ કરે તેને ઇનામ પણ આપતો.

એક વખત અકબર રાજા પોતાના દરબારમાં એક જેવા જ બે ફૂલ લઈને આવ્યા. તેમાં એક ફૂલ સાચું છે અને એક ફૂલ બનાવટી છે. પરંતુ તેને સ્પર્શ કર્યા વગર બધાએ તેને ઓળખી બતાવવાનું હતું. કોઈ તેનો જવાબ આપી શકતું નથી કેમકે તે બન્ને ફૂલ એક સરખા જ લાગતા હતા.

કોઈ જવાબ આપી શકતું ન હતું અકબરે બિરબલ સામે જોયું તો બિરબલ તરત પોતાના સ્થાનેથી ઊઠીને બહારથી એક મધમાખી મધમાખી પકડી લાવ્યો. મધમાખી તરત જે સાચું ફૂલ હતું તે ફૂલ પર બેઠી.

આમ બિરબલે ખુબ હોશીયારીથી ફૂલ ઓળખી બતાવ્યું.

[GRAMMAR SECTION]

Q.3 (A) નીચે આપેલા શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

- 1) સવાર = પ્રભાત 2) સૂરજ = સૂર્ય
3) દુનિયા = વિશ્વ 4) જંગલ = વન
5) ધરતી = પૃથ્વી 6) તડકો = તાપ

7) પાંદડું = પાન

8) રોજ = હંમેશા

(B) નીચે આપેલા શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

1) ધરતી x આકાશ

2) તડકો x છાયો

3) નાના x મોટા

4) સુંદર x કદરૂપું

5) મોટું x નાનું

6) સુખ x દુઃખ

(C) નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્ય બનાવો.

1) વનરાજ - સિંહને વનરાજ પણ કહેવાય છે.

2) પંજો - સિંહે ઉંદર સામે પંજો ઉગામ્યો.

3) મદદ - ઉંદરે સિંહને મદદ કરી.

4) ઊંઘ - સિંહ શાંતિથી ઊંઘતો હતો.

5) જંગલ - જંગલમાં મોટા-મોટા ઝાડ હોય છે.

6) પંખી - પંખી આકાશમાં ઉડે છે.

7) ધરતી - ધરતી આપણી માતા છે.

8) ફૂલ - ફૂલ ભગવાનને ચડાવવામાં આવે છે.

9) સાંજ - સાંજને સંધ્યા પણ કહે છે.

(D) નીચેના શબ્દોમાં ખૂટતો અક્ષર કૌંસમાંથી પસંદ કરીને લખો.

1) શ__ર (ડી, રી, ટી) શ રી ર

2) ઉં __ર (ડ, ર, ઇ)	ઉં ઇ ર
3) __પકાર (ય, ઉ, મ)	ઉ પકાર
4) જંગ__ (ળ, લ, ર)	જંગ લ
5) __જગર (અ, બ, લ)	અજગર
6) મ__ચું (મ, ર, ક)	મ ર ચું
7) આકા__ (શ, મ, ય)	આકાશ
8) નિશા__(લ, ળ મ)	નિશાળ
9) જ__ (મે, ટી, ઉ)	જમે
10) __મે (ગ, લ, ળ)	ગમે

[LITERATURE SECTION]

Q.4 (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યમાં લખો.

- 1) સિંહ ક્યાં રહેતો હતો?
- જ) સિંહ જંગલમાં રહેતો હતો.
- 2) સિંહનાં શરીર ઉપર કોણ દોડાદોડી કરતો હતો?
- જ) સિંહના શરીર ઉપર ઉંદર દોડાદોડી કરતો હતો.
- 3) ઉંદરે કોની માફી માંગી?
- જ) ઉંદરે સિંહની માફી માંગી.
- 4) સિંહ ક્યાં ફસાયો?
- જ) સિંહ શિકારીની જાળમાં ફસાયો.

- 5) સિંહને કોણે બચાવ્યો?
- જ) સિંહને ઉંદરે બચાવ્યો.
- 6) પંખી ક્યારે જાગે છે?
- જ) પંખી વહેલી સવારે જાગે છે.
- 7) પરોઢિયે પંખી કોના મીઠા ગાન ગાય છે?
- જ) પરોઢિયે પંખી ભગવાનના મીઠા ગાન ગાય છે.
- 8) ઈશ્વર શામાં હસે છે?
- 9) ઈશ્વર ફૂલોમાં હસે છે.
- 9) કાતિકિય અને ગણેશ કોના દીકરા હતા?
- જ) કાતિકિય અને ગણેશ માતા પાર્વતી અને પિતા શંકર ભગવાનના દીકરા હતા.
- 10) નાના મોટા તારા કોની આસપાસ રમે છે?
- જ) નાના મોટા તારા ચાંદાની આસપાસ ફરે છે.
- 11) સૂરજનો તડકો કઈ ઋતુમાં વધારે ગમે છે?
- જ) સૂરજનો તડકો શિયાળાની ઋતુમાં વધારે ગમે છે.
- 12) ગણેશજીએ અડસઠ તીર્થ કોને માન્યા?
- જ) ગણેશજીએ અડસઠ તીર્થ પોતાના માતા - પિતાને માન્યા.
- 13) ઊંટા જાદુગર પરીને શું બનાવી શકે છે ?
- જ) ઊંટા જાદુગર પરીને સસલું બનાવી શકે છે.
- 14) ઊંટા જાદુગર ઠીંગુને શું બનાવી શકે છે ?
- જ) ઊંટા જાદુગર ઠીંગુને લંબુ બનાવી શકે છે.
- 15) ડોશીનો દીકરો ઘેટા - બકરા ચરાવવાં ક્યાં ગયો ?

જ) ડોશીનો દીકરો ઘેટા - બકરા ચરાવવાં જંગલમાં ગયો.

16) રીંછનું પૂછડું કોને ખેચ્યું ?

જ) રીંછનું પૂછડું ચોરે ખેચ્યું.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો.

1) ગણેશ અને કાર્તિકેયમાં કોની બુદ્ધિ અજબ લાગી ? કેવી રીતે?

જ) ગણેશ અને કાર્તિકેયમાં ગણેશની બુદ્ધિ અજબ લાગી. કેમ કે તેમણે માતા-પિતાની પ્રદક્ષિણાં કરી અને માતૃદેવો ભવઃ અને પિતૃદેવો ભવઃ કહ્યું, અને આવી રીતે અડસઠ તીર્થની યાત્રા કરી.

2) છોટા જાદુગર શું કરી શકે છે ?

જ) છોટા જાદુગર ગમે તેને ચકલી કે કાગડો બનાવી શકે છે તેમજ પરીને સસલું બનાવી શકે છે. તે રાજા અને રાણીને ગુલામ પણ બનાવી દે છે અને ઠીંગુને પોતાના જાદુથી લંબુ પણ બનાવી શકે છે.

3) વાઘ કોના મારથી બચવા શેમાં ભળી ગયો ?

જ) વાઘ વાવાઝોડાનું નામ સાંભળી ડરી ગયો અને વાવાઝોડાના મારથી બચવા માટે ચૂપચાપ ઝાડીમાંથી નીકળી ઘેટા-બકરામાં ભળી ગયો.

4) રીંછનું પૂછડું કેમ કરતા તૂટી ગયું ?

જ) રીંછ જ્યારે ઝાડ પાસે આવ્યું ત્યારે રીંછની પૂછડી ઝાડના બખોલમાં ચોર પાસે આવી અને ચોરે એનું પૂછડું તાકાતથી પકડી લીધું એટલે રીંછને લાગ્યું કે વાવાઝોડું આવ્યું તેથી તે પણ તાકાત કરવા લાગ્યું એટલે રીંછનું પૂછડું તુટી ગયું.

5) ચોર કોના ઘરે ચોરી કરવા ગયો ? એનું શું પરીણામ આવ્યું ?

જ) ચોર ડોશીના ઘરે ચોરી કરવા ગયો પણ તે ઘેટા - બકરાને બદલે અંધારામાં વાઘને લઈને ચાલતો થયો અને તેને વાઘને ઝાડ સાથે બાંધી દીધો.

6) સિંહ કેમ જંગલ છોડીને જતો રહ્યો ?

જ) સિંહ જ્યારે વાવાઝોડાને મારવા ગયો ત્યારે ઝાડ પાસે આવ્યો. એવા સમયે ચોર અચાનક ઝાડની ડાળી છૂટી જવાથી નીચે પડ્યો અને સિંહ પર પડવાથી સિંહ ગભરાઈ ગયો અને તરત જ દોડવા લાગ્યો અને તે જંગલ છોડીને જતો રહ્યો.